ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4189 — 6/18 ԴԵԿԵՏՄԲԵՐ 1899 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 15 ՇԱՊԱՆ 1317 — ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4189

در علیه ده غلطه (آروملك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆԵՄՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրանկ
» » »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Հոգեկան գրպատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Յանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՅԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Ագրիանու պոլսոյ Որբանոցին անդեալ օրերը, որոնք չափահաս ըլլալով չէին կրնար պահուիլ այլ ևս նոյն հաստատութեան մէջ, և յանձնուեր են Ս. Պատրիարք Հօր հոգածութեան: Պարզ լուր մը, այնպէս չէ՞, Արեւելքի ազգային լուրերու բաժնին մէջ զետեղուած, շատերու տեսութենէն և մանաւանդ մտադրութենէն վրիպած: Բայց օրերու ապագայի խնդիրն է այդ որ այս անդամ, և կարծեմ առաջին անգամ, ծայր կուտայ Ազգրիանուպոլսէն: Ինչ պիտի ընեն օրերէն անոնք՝ որ ապաստանած են ազգային հաստատութեանց մէջ, երբ չափահասութեան ժամը հնչէ խեղճերուն համար, — թէեւ տակաւին սատուգուած չըլլայ՝ թէ օրերուն չափահասութեան համար ո՞ր տարիքը որոշուած է ընդհանրապէս: Անշուշտ օրերու գործի խնդիրը այն կարեւոր հարցերէն է՝ որ ամէնէն քիչ գրաւած են մեր ուշադրութիւնը, քանի որ կարեւորագոյնը կամ անմիջականը տեղ չէր թողուցած մեր ուշադրութեան մէջ, այն է՝ պատսպարան և ոգեպահիկ ճարել այդ ժառանգաւորուկ արարածներուն: Իրաւ է թէ օտար օրբանոցներէն շատերը պատրաստութիւններ տեսած են... հոգւոյ վիրուութեան անձնական գործին ի նպաստ, բայց ատենակը հաւիւ ուրեք հոգածութեան առարկայ եղած է օրբանամ հաստատութեանց հիմնադիրներուն կամ վարիչներուն: Ս. Փրկչեան Որբանոցն ալ մինչեւ ցարդ նշանակութեան արժանի բան մը չէ կրցած ընել այս տեսութեամբ, և չէ կրցած ստեղծուիլ պարագայ մը վերջապէս՝ ուր պաշտպանեալ օրբերը, չափահասութեան տարիքի մէջ, դադրէին այլ ևս խղճի բեռ ըլլալէ ազգին և մտատանջութեան ծանրագոյն բեռ մը՝ Ազգ. Պատրիարքարանի. կարելի չէ եղած, աւելի բացայայտ խօսելով, արհեստական հաստատուն կրթութիւն մը տալ օրբերու գէթ մէկ մասին, որպէս զի օրբանոցի սեմէն դուրս տղան անձնավստահութեամբ նետուէր կեանքի պայքարին մէջ և իր ճակատագրին տէր ըլլար գործի հրապարակին վրայ: Որբանոցները առժամեայ հաստատութիւններ են անշուշտ, և վաղը կամ միւս օր ցոյց պիտի տրուի պատրաստարաններուն՝ որբանոցի դուռը և աշխատութեան հրապարակը, ուր պիտի մնէ պատանին գրեթէ բոլորովին անկազմ ու անպատրաստ, անգիտակ կեանքի դժուարութեանց, անվարժ բազուկով և վարանոտ ոգւով, ամէն քայլին անճրկելու և տատամսելու վիճակի մէջ:

Այս նկատմամբ կարելի չէ համակրութեամբ չնայիլ այն լուրջ ջանքերուն՝ որ ուրեք ուրեք տեղի կ'ունենան արուեստական կրթութիւն մը տալու որբ տղոց, տեղական պէտքերու համաձայն, և քիչ թէ շատ պատրաստելու զանոնք արուեստական ասպարէզի: Աշխատող բազուկը հաց մը կը հայթայթէ բերնին, կամ ձեռագէտի ապարանքը, ինչպէս կ'աւանդուի ոսկերիչներու դասակարգին մէջ, շատ աւելի կ'արժէ քան որ և է ոսկեձոյլ ադամանդագարդ գոհարեղէն.— և գիտէք որ այդ դասակարգին մէջ ամէն աւանդութիւն դարաւոր հնութիւն մը ունի, մինչեւ իսկ... ցորեկուան պանիր հացի դրութիւնը՝ որ դեռ նոր տեղի տալու է վրայ ճաշարանական պերճանքին:

* * *

Բայց օրուան կարեւոր խնդիրը Ֆերիքէօյի մէջ փոխադրուած է, այն օրէն ի վեր որ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը, ինը անդամէ բաղկացեալ, նկատելով թէ չպիտի կրնայ սղմիլ Թաղ. Խորհրդարանի չորս կանգուն երկայնութեամբ և երեք կանգուն լայնութեամբ սենեակին մէջ, որոշած էր իր անդամներէն մին, Ատենապետը, դուրս հանել իններակ ակումբէն՝ օգտուելով անոր բացակայութեան ընծայած պատեհութենէն: Ինչ կը մտածէք այս Թաղ. Խորհրդի խորհրդաւոր արարքին վրայ, որ քանիցս արձագանգ գտաւ Արեւելքի մէջ, և թուի թէ բնաւ արձագանգ գտնելիք չունի այն տասներկու քառակուսի կանգուն տարածութեամբ սենեակին մէջ, ինչպէս նաեւ նմանաձեւ խելապատակներու դատողութեանց մէջ: Բերայի թաղէն բաժնուելէն ի վեր, կարծեմ այս երրորդ անգամն է որ Ֆերիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը հաստատեց՝ թէ մեծ սենեակներու մէջ ալ չպիտի յաջողի թաղեցւոց ակնկալութեան գոհացում տալ, ոչ դպրոցը բարեկարգել, ոչ եկեղեցւոյ հասոյթներուն ամման փոյթ տանիլ, ոչ իր իրաւասութեան չափը ճանչնալ և ոչ իսկ խոստովանիլ պարզութեամբ՝ թէ Ֆերիգիւղ տակաւին... մը կամ մէն կարուելու վիճակին մէջ չէր, ու Բերայի թաղէն բաժնուիլը սուղի պիտի նստի թէ՛ թաղին գործերուն և թէ նորընծայ Թաղ. Խորհրդին հաշիւներուն:

* * *

Նոյն տեսութեամբ չպիտի կրնայ ըսուիլ՝ թէ Իզմիր ալ հոգեւոր ու մտաւոր գործունէութենէն կը դադրի տակաւ, յորմէ հետէ Պատրիարքարանի հետ ունեցած յարաբերութիւնը հաղորդատ հօր և որդւոյ յարաբերութենէն մէկ երկու գիծ պակաս է: Իրաւ է որ նպաստից ծանձնաժողովին հրաւէրը, ոչ իսկ վերջին ամէնէն հրաւէրը, ոչ իսկ վերջին ամէնէն օրապայրզ Շրջաբերականը, հնչուն արձագանգ մը չկրցաւ գտնել Հայնոցի շրջանակէն ներս, և կարտեղներու ստուգակը իր կարգին չյաջողեցաւ կարեւոր նուիրատուութիւն մը արձանագրել իր տումարին մէջ. այսուհանդերձ տեղական գործունէութիւնը, հոգեւոր թէ մտաւոր, բաւական է ապացուցանել թէ Իզմիրի Հայնոցը... Ֆիլիգիւղ մը չէ, ուր Թաղականի նմանող մարդիկ եղեն օր մը պաշտօնն՝ թէ պիտի ինք ընեն նուազեցնելու եկեղեցւոյն ու դպրոցին հասոյթները, եթէ երբեք տարաբերեալ ատենապետը պաշտօնի ձեռնարկէ նորէն: Ընդհակառակն, Իզմիրի ուղղութիւնը տարբեր է բոլորովին. հոն Հայնոցը... Հայնոցին համար միայն ըլլալով հանդերձ, եկեղեցւոյ բարեզարդութեան և բարեգործական ձեռնարկներու հետապնդող միշտ. — եթէ տակաւին դպրոցական գործերու մասին լայնչունչ ու լայնիրտ վկայութիւն մը չենք կրնար տալ ի բարին... Հայնոցն անդամ չի մեղադրեր զմեզ: Բայց հաղար բարի վկայութիւն կրնանք տալ մասնաւորապէս Հիւանդանոցի բարեկարգութեան և մանաւանդ տեղացի տիկնանց, իմացէք նաեւ օրիորդներու, համակրելի ջանքերուն համար, որոնք ըրին չըրին... մէկ քանի տարուան մէջ յաջողեցան Իզմիր փոխադրելՊոլսեցի տիկնանց յատուկ գործունէութիւնը, որ երբեմն կը փայլեր հոս բարեգործական և կրթական ձեռներիցութեան մէջ, թողլով մերոնց... կանանչապատ սեղանի յուզումը միայն՝ գերագրգիռ վարկեաններու հոգեմաշուքին հետ:

ԱՐԵՑ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի ուխտութեանց դիւրութեան համար:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԾՈՒՐԶԸ

ՆԵՂՈՒՈՂՆԵՐԸ ԵՒ ՕԳՏՈՒՈՂՆԵՐԸ

Այն պահուն ուր պատերազմը եթէ ոչ փութիկոտութեամբ՝ գէթ կատաղութեամբ առաջ կը տարուի Հարաւային Ափրիկէի մէջ, կարելի չէ չմոռնալ բոլոր այն մարդոց վրայ՝ որոնք պատերազմին պատճառաւ Թերեւս կռուող զինուորներէն աւելի նեղ կացութեան մը մէջ կը գտնուին այս պահուս: Եթէ երբեք հաւատալու ըլլանք Մաքենի Լոնտոնի Թղթակցին, այդ մարդոց մէջ՝ ամէնէն աւելի լրագրական թղթակիցներն են նեղուողները, որովհետեւ է՛ն տաժանելի կեանքերէն մէկը անցընելու բռնադատուած են: Պատանութիւն մը ստանձնած են զոր չեն կրնար սակայն լիովին կատարել. պատերազմի օրերը ահագին լուրեր ունին հեռագրելիք, բայց ընդծովեայ ու ցամաքային բոլոր հեռագրաթելերը բռնուած կ'ըլլան, ու գրաքննութիւնն ալ թող չտար որ ուզածնին հեռագրեն: Իսկ հանդարտութեան օրերու մէջ, հեռագրաթելերը ազատ ըլլալով թէեւ կրնան հեռագրել, բայց այդ օրերն ալ հեռագրելու բան մը չեն ունենար: Եւ սակայն, անգլիական ազգը բնաւ յուսահատել չի գիտեր, ու բնականաբար անգլիական թերթերու թղթակիցներն ալ չեն յուսահատիր: Պէտք է անպատճառ բան մը ղրկել իրենց թերթերուն:

Շարունակ լուր կը շրջի թէ անգլիական թերթերը բնաւ հեռագիր չեն ընդունիր: Շատ սխալ լուր մըն է ասիկա, քանի որ անգլիական իւրաքանչիւր թերթ երկու կամ երեք սիւնակ հեռագիր կը հրատարակէ ամէն օր անընդհատ: Միայն թէ, ինչ հեռագիրներ: Անցեալները անգլիական թերթի մը մէջ 400 բառով հեռագիր մը հրատարակուած էր որուն մէջ կը պատմուէր թէ ինչպէս անգլիացի զինուոր մը իր զօրախումբին Անգլիայէն մեկնած պահուն Ֆրանսայի մէջ գտնուելով, իր ծախքով չուգեցաւ մը կը բռնէ ու գէշ աղէկ կրնայ հասնիլ Բարեյուսոյ Գլուխը, ուր կը միանայ իր զօրախումբին: Ինչպէս կը տեսնուի, միշտ լուր կայ հեռագրուելու, և դրամ ալ: Այդ 400 բառ հեռագրին համար վճարուած է 1600 ֆրանք: Ուրիշ թղթակիցներ լուրերը ընդլայնելով կը գոհանան: Երբոր Թրընը գնդապետը մեռաւ այնչափ քաջաբար, լրագիրները հրատարակեցին նախ առաջին թղթակցութիւն մը՝ որ գնդապետին մահուան լուրը կը հաղորդէր, մի և նոյն ատեն ծանօթացնելով այն պարագաները՝ որոնց մէջ տեղի ունեցած էր այդ մահը: Երկրորդ հեռագիր մը կը պատմէր այդ մահուան թաղմ տպաւորութիւնը: Երրորդ հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ հարաւային Ափրիկէի անգլիական բանակին ընդհանուր հրամանատարը ինչպէս կը մեկնէ գնդապետին մահը: Չորրորդ հեռագիր մը՝ կը պատմէրգնդապետին յուղարկաւորութիւնը և հինգերորդ հեռագիր մը կը նկարագրէր այն ծաղկեպսակը՝ զոր Պ. Սէսիլ Ռոտս դնել տուած էր գնդապետին դագաղին վրայ: Այս ընդլայնման եղանակը ընտրող թղթակիցները մասնաւորաբար կը ծանրանան անգլիական թնդանօթներուն վրայ՝ որոնց ժամանումին, փոխադրութեան, զետեղման և փորձերուն վրայ ահագին հեռագիրներ կը ղրկեն օրը օրին:

Խմբագիրները այսպէսով կ'ելլեն դարձին մէջէն, այլապէս անկարելի է արդէն ուրիշ բան ընել, որովհետեւ բոլոր այն մարդիկը՝ որոնք իբր թղթակից հոն ղրկուած են, պէտք եղածէն աւելի հնարամիտ են ո՛ և է առիթէ օգտուելու և կարելի եղածը հաղորդելու համար:

* * *

Բայց այդ դասակարգէն դուրս, որ ամէնէն աւելի կը նեղուի պատերազմին պատճառաւ — միշտ Մաքենի Լոնտոնի թղթակիցն է ըսողը,— կայ նաեւ ուրիշ դասակարգ մը՝ որ ամէնէն աւելի կը շահի պատերազմին երեսէն. այսինքն վաճառականները: Պատերազմի դաշտին վրայ էն շնորհքով առեւտուրը կ'ընեն անոնք ու նոյն իսկ պաշարուած քաղաքներու մէջ գնորդները չեն որ կը պակսին իրենց: Ամէն տեղ շահ, և արժէքին կըրկնապատիկը եղող շահ մը՝ զոր կը գտնէ այդ դասակարգը: Իրաւ է որ կը կրէ նեղութիւններ, բայց փոխադարձ փոխարինութիւնը շուտ կը գտնէ և շատ ալ հրապուրիչ պայմաններու մէջ:

Ու միայն կռուի վայրին վրայ զբաղուող վաճառականները չէ՛ որ կ'օգտուին պատերազմէն: Անգլիոյ մէջ ալ այդ մարդիկը միշտ նոյն հնարամիտ մարդիկը կը մնան և ներկայացող առաջին առիթին հոգւով կը փարին քաշելու համար իրենց ապրանքը, ռէքլամի հաղարումէկ միջոցներով: Շատեր կը գոհանան վաճառք միայն ղրկելով Հարաւային Ափրիկէի իրենց գործակատարներուն և կամ մասնաճիւղերուն՝ որոնք հոն գիւրաւ կը ապառնեն զանոնք: Այս օրերս մանաւանդ՝ Ծնունդի տօնին մօտաւորութեան պատճառաւ, Անգլիոյ նաւահանգիստներուն մէջ առեւտրական նաւերը մեծ ոգեւորութեամբ մը բռնուած են: Ահագին քանակութեամբ ապրանք կը փոխադրուին ու կը զետեղուին այդ նաւերուն ամբարանոցներուն մէջ, գործաւորներու կատարեալ բանակի մը կողմէ՝ որ անընդհատ կը պնդուի քարափներէն նաւերը և նաւերէն քարափները: Փոխադրուած ապրանքներուն մեծագոյն մասը կը կազմեն շոգոյա և գարեջուր կուռող զինուորներուն յատկացուած:

Ասոնք ընդհանրապէս վոքրաքանակ վաճառողներն են՝ որոնք պատերազմէն կ'օգտուին պատերազմի դաշտին վրայ. այսինքն հոն կը վաճառեն իրենց ապրանքը: Բայց կան նաև մեծաքանակ վաճառողներ, ճշմարիտ շահագէտներ՝ է՛ն հնարամիտները՝ որոնք պատերազմը կը շահագործեն ոչէքլամի հաղարումէկ ձեւերով և իրենց ապրանքը կը քաշեն նոյն իսկ Անգլիոյ մէջ: Օրինակի համար Լոնտոնի առաջնակարգ թերթերուն մէջ վերջերս հրատարակուեցաւ ահագին հեռագիր մը (անկանաչար Լոնտոնի մէջ գրուած և իբր թէ հարաւային Ափրիկէէն թուագրուած) որուն մէջ կը ծանուցուէր թէ Լորտ Միթուրի հրամանատարութեան տակ գտնուող Մոտտէր Ռիվըրի անգլիական զինուորները իրենց տոկունութիւնը կը պարտին մասին հիւթի մը՝ որուն հայթայթիչն է Լոնտոնի այս ինչ վաճառատունը: Միեւնոյն ձեւով ուրիշ հեռագիր մըն ալ կը ծանուցնէր թէ Լէտսմիթի մէջ տիրող առողջապահական սքանչելի վիճակին պատճառը ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ ամենալաւ օճառ մը՝ զոր կը վաճառէ այս ինչ վաճառատունը: Ու ժողովուրդը գունդագունդ այդ վաճառատունները կը դիմէ, գնելու համար ծանուցուած հրաշալի մասին հիւթն ու օճառը: Եւ կը հասկնաք անշուշտ թէ վաճառատունները քիչ շահ չեն ըներ:

ԲԱԼՈՒ ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԱՊԱՀԸ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

Մօտ երկու տարի առաջ, երբ Բալուցին սիրալիր ընդունելութեամբ բոլորեցաւ իր առաջն. տեղապահին շուրջը և լսեց անոր անդրանիկ ողջոյնը, հետաքրքիր եղաւ իմանալու համար անոր ուսումնական, բարոյական և վարչական կարողութեանց չափը: Ինչ որ կ'ակնկալէր՝ աւելին գտաւ Հայր Գալրագճեանի վրայ և անհունս գոհ է անոր պաշտօնավարութենէն: Եթէ կայ ցաւալի կէտ մը, այն ալ երկրին կլիմային անյարմարութիւնն է, որով գրեթէ եկածէն ի վեր տարւոյն կէս մասը հիւանդութեամբ անցուց, ինչպէս վերջին օրերս դարձեալ ունեցաւ հիւանդութիւն մը որու մասին հեռաւոր տեղերէ բերուած բժիշկներն իսկ յոյսերին կարած էին, բայց Աստուծոյ ողորմութեամբը վտանգը այս անգամ ալ անցուց:

Բալուի վիճակը դեռ չէր ունեցած Եղիկ վարդապետի ձիրքերով օժտուած հովիւ մը, որուն ժամանումէն առաջ չունէր իր Գաւառ. Ժողովները, այլ միայն Պատրիարքական հրամանաւ կազմուած առաջնորդական խորհուրդ մը՝ որ չարաթը մէկ երկու անգամ անշուք խորհրդի մը մէջ հաւաքուելով կը զբաղէր տեղական ընթացիկ ու յարաբերական խնդիրներով: Անցեալ Մեծ Պահոց մէջ, նախաձեռնութեամբ Տեղապահ Հօր, կազմուեցան վիճակին Գաւառական ինչպէս նաև Կրօն. և Քաղ. Ժողովները որոնց վաւերական կոնդակները հասած են հոս: Հայր Գալրագճեան տեղւոյս Քաղքահայրեաց վանքի վիճակը աչքէ անցընելով վերանորոգեց անոր կարեւոր մասերը ետամնեայ ժամանակամիջոցի մը մէջ, ամենայն եռանդեամբ և անձանձիր աշխատանքով: Քաղքահայեացի նորոգութեան ձեռնարկելէ առաջ, Որբանոցի մը բացման խորհուրդն ևս յղացաւ որուն իրականացումը տեսնուեցաւ քիչ ատենի մէջ և ահա այսօր նոյն սրբավայրին մէջ կը խնամուին 25 հայ որբեր ի շնորհս Ս. Պատրիարք հօր հոգածութեան և բարերար ազգայնոյ մը:

Հայր Գալրագճեան դեռ նոր ժամանած էր Բալու, որուն երկու թաղերը ուզէին իրենց առանձին վարժարանները՝ ոգորմելի կացութեան մը մէջ սակայն, առանց պատեհութեամբ զգացուց Թաղական մարմիններուն թէ երկու վարժարանաց միացումը և իգական վարժարանի մը բացումը մեծ և անհրաժեշտ պարտականութիւններ են և իսկոյն յատուկ պայմանագրութեան մը ներքև միացուց երկու արական գպրոցները որ բացաւ նաև աղջկանց գպրոց մը որոնք այսօր անձուկ պիւտճէի մը հանդէպ կանոնաւորապէս կը խնամուին իր իսկ տեսչութեան ներքեւ: Վարժարանները ունին նաև իրենց փոխ-տեսուչը Տիգրան էֆ. Վարժապետեան, նաեւ արտաքին մատակարարութեան ձեռնհաս խնամակալութիւն մը 6-7 կրթասէր երիտասարդներէ բաղկացած որոնք աշակերտներուն և աշակերտուհիներուն ամսաթոշակները հաւաքելու և յանուն ճրագալոյծ աղքատիկներու, կարող ազգայիններու դիմելով նուէրներ հայցելու պաշտօնը ունին: Այս ընդհանուր հաշիւէն դիւրին է հանել պարզ հաշիւը և յայտնել թէ՝ քաղաքիս վարժարաններու միացումը, իգական վարժարանի մը բացումը, Քաղքահայեացի վերանորոգումը, Որբանոցի մը հաստատութիւնը և վիճակային ժողովներու կազմակերպութիւնը բաւական կարեւոր գործեր են՝ արդիւնք Դեր. Տեղապահ Հօր պարտաճանաչութեան և անձանձիր աշխատանաց: Բայց ասի, աւելորդ չեմ համարիր ըսել թէ Առաջնորդարանին մէջ հանգիստ ժամեր անցուցած չէ Տ. Եղնիկ վարդապետ. օրն ի բուն զբաղած է անհատական և ամուսնական խնդիրներով, իր հաւն ու վառեակը կորսնցնողը առտուն կանչու Առաջնորդարան կը դիմէ: Ցարակից վիճակներու մէջ ալ անգործ ու անզբաղ մնացած չէ. անցեալ տարի Մատէն, Զընգուշ և Ջերմուկ այցելելու ժամանակ գրեթէ մէկ ամիսէն աւելի Արդնիի Բարձրահայեացը մնալ ստիպուեցաւ, վանքին հինգած մասերը նորոգելու, եղեղեցիին տաճարը կառուցանելու և որմերը սովտակ կրային չաղաս զարնել տալու համար Բալուէն յատուկ գործաւոր վարպետներ տանելով հոն. նոյն վանքին պատկանող քանի մը անշարժ կալուածներու խնդրոյ կարգադրութեան համար պարտաւորուեցաւ երթալ մինչեւ Տիարպէքիր, խնդիրներ որոնց նկատմամբ ընդհ. տեղեկագիր մը տանին ղրկած է Պատրիարքարան:

Ահա տեղապահի մը անդուլ աշխատանաց արդասիքները որոնք անժխտելի են և շնորհակալութեան արժանի: Արդ՝ մեզ կը մնայ անձկանօք սպասել թէ Եղնիկ վարդապետ ինչ արդիւնաւոր գործեր ցոյց պիտի տայ նոր ի նորոյ, երբ գործէ իբր վիճակաւոր Առաջնորդ, ինչպէս ամէն հաւանականութիւն կայ որ ինքը ընտրուի. միայն թէ, ինչպէս կը լսենք, անձնական տիրութիւնը պատճառաւ չհրաժարի առաջնորդական պաշտօնի ընտրելիութենէն: Ասիկ առաջ տեղւոյս Խառն Ժողովը Ազգ. Պատրիարքարան դիմած և խնդրած էր առաջնորդական ընտրելեաց ցանկ մը որ ղրկուած է հոս: Գաւառ. Ժողովը մօտ օրերս ընտրութեան ձեռնարկելով պիտի ընտրէ իր վիճակային Առաջնորդը, անշուշտ զՀայր Գալրագճեան, իր հօտին սիրեցեալն ու համակրելին, բաւական է որ ինքը չհրաժարի:

Ս. Ք. ՏԷՐՈՒԵԱՆ

14 Նոյ. 1899
Բալու

ԲԱՂՔԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԶՕՐԱՎԱՐ ՊԷԼԼԸՐԻ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երկկուան և այսօրուան հեռագիրները, որոնք Անգլիացիներուն մէկ նոր ու ծանր ձախողուածը կը ծանուցանեն, հրատարակած ենք Բ. և Գ. Էրեսներուն մէջ: Ինչպէս կ'երեւայ այդ տեղեկութիւններէն, Սըր Ռիտվէրս Պըլլըր՝ 14 ժամու ճակատամարտ մը եռաբը, նահանջեր է իր զօրքերով, մարդու սկսելու կորուստ և 10 թնդանօթ վրայ տալէ ետքը: Լոնտոնի մէջ մեծ յուզում կը տիրէ:

Ընդհանուր կացութիւնը.—Անցեալ երկուշաբթի երկու ամիս եղաւ որ պատերազմը սկսած է: Անգլիացիները թէև կը կարծէին թէ շուտով պարտութեան պիտի մատնեն իրենց թշնամին, սակայն գուշակութիւնը ճիշդ չելաւ: Նաթալի մէջ Անգլիացիները մեծ ձախողուածներ ունեցան. Տընտիէն Լէտսմիթ նահանջեցին. Նիբոլսընս-Նէքի մէջ մեծ պարտութիւն մը կրեցին և վերջապէս Լէտսմիթի մէջ պաշարուեցան: Պոէրները եթէ ուզէին՝ կրնային մինչեւ Բիլիթրմարիցպուրգ երթալով տիրել Նաթալի մայրաքաղաքին, վասն զի Անգլիացիները հոն չէին կրնար երկու հազար հոգի հանել Պոէրներուն դէմ: Միւս կողմէ, Մաֆիքինի ու Բիմպրլի ալ պաշարուած ըլլալով, Պոէրները կը սկսէին կանոնաւորապէս յառաջանալ Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ, Օռանժի գետին հարաւային կողմէն: Այդ պատճառով Սըր Ռիտվէրս Պըլլըր պարտաւորուեցաւ փոխել այդ ծրագիրը զոր պատրաստած էր հարաւային Ափրիկէ հասնելէն առաջ: Հարկ եղաւ որ Բիմպրլին ու Լէտսմիթը ազատէ, և փոխանակ Օռանժի պատութեան մէջ արշաւելու, Պոէրներու յառաջխաղացութիւնը ետ մղէ երեք կողմէ: Լորտ Միթուրն անուանական զինուորներով քալեց Բիմպրլիի վրայ: Պէլմոնթի եւ Կրաս Բանի մէջ թշնամին մէկ մասը միայն իր դէմը ելաւ և եթէ բան մըն ալ չհաւեցաւ, այն ալ մեծ զոհողութիւններու շնորհիւ միայն: Մոտտէր Ռիվըրի մէջ, ուր բազմաթիւ Պոէրներ ելան իր դէմը, ռազմագիտական յաջողութիւն մը ունեցաւ պատերազմի դաշտին վրայ հաստատուելով, սակայն այդ կերպով օգտակար արդիւնք մը չունեցաւ, որովհետեւ իրեն դէմ եկած բանակը նորէն Թող չի տար որ Բիմպրլիի վրայ քալէ: Այդ միջոցին կաթոլիք զօրավարը, ծայրագոյն աշխարհը դժուարութեամբ կը յառաջանար, եւ երբ այնպէս կարծեց թէ թշնամին վրայ քալելու կարող վիճակի մէջ է, ամէնէն ծանր ձախողուածը ունեցաւ: Ֆրէնչ զօրավարը որ Լորտ Միթուրի և Կաթոլիք զօրավարին միջնեղը կը գործէ, պարտաւորուեցաւ կենալ և ամբողջ իր զօրութիւնը յատկացնել Բիմպրլիի օգնութեան բանակին հաղորդակցութեան գծին պաշտպանութեանը: Եւ հետեւաբար Սըր Ռիտվէրս Պըլլըր ստիպուեցաւ երկրորդ անգամ փոխել իր զինուորական գործողութիւններուն ծրագիրը: Ցամաք ելած այն զինուորները որոնք կամ Նաթալ պիտի երթային և կամ Լորտ Միթուրին օգնելու, հիմա կ'երթան միանալ Կաթոլիք զօրավարին զինուորներուն:

Նաթալի մէջ տակաւին վերջնական բան մը չկայ: Լէտսմիթ միշտ պաշարուած կը մնայ, բայց Լոմպարտս Քոբի ամրոցին քանդումը, ինչպէս ծանուցինք, բաւական տկարացուցած է Պոէրները, որոնք Լէտսմիթի պաշարումը կը շարունակեն՝ հսկելով հանդերձ Թուկէյրայի անցքերուն վրայ: Սըր Ռիտվէրս Պըլլըր կը սպասէ որ իր զինուորները ի վիճակի ըլլան այդ գեսը անցնել՝ Բիլիզնայի կողմէն: Ուրեմն Լէտսմիթի ու Բիմպրլիի ճակատներուն վրայ կատարուելիք ճակատամարտները մեծ ազդեցութիւն մը պիտի ունենան պատերազմին ելքին վրայ. բայց ինչ որ ալ ըլլայ, պատերազմը շատ երկար պիտի տեւէ: Պոէրները ամէն կողմ դէմ կը դնեն Անգլիացիներուն և Բարեյուսոյ Գլուխի Գաղթավայրին հոյանոցի ցեղերուն ապստամբութիւնն ալ հետզհետէ կ'ընդարձակուի, ինչ որ բաւական մտահոգութիւն կը պատճառէ Անգլիացիներուն:

Լէտսմիթէն առնուած լուրերու նայելով, կրն Հիլի յարձակումէն յետոյ՝ զոր յաջող կերպով կատարեց Հընթէր զօրավարը, քանդելով քանի մը թնդանօթներ, երկրորդ յարձակում մըն ալ կատարուեր է Սըրբոյ Հիլի վրայ: Աւարիկ այդ մասին Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան կողմէ հրատարակուած հեռագիրը.

«Սըր Ճորճ Հուայթ դեկտ. 11 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց.

«Առջի գիշերը Մէթքուլի գնդապետը 500 հոգիով դէպ ի դուրս յարձակում մը կատարեց, Սըրբոյ Հիլի տիրելու և հոն դրուած թնդանօթ մը քանդելու նպատակով: Այդ զինուորները կրցան Սըրբոյ Հիլի գագաթը հասնիլ և ետ մղեցին թշնամին: Թնդանօթը չանջատուեցաւ բամպակ-վառօդով: Մեր զինուորները ետ դառնալու ատեն յարձակում մը կրեցին թշնամիին կողմէ: Պոէրները կորցուցին մեր զինուորներուն նահանջի գիծը, սակայն ասոնք կրցան սուիններով ճամբայ բանալ: Պոէրները մեծ կորուստ տուին: Մենք ունեցանք 12 մեռեալ որոնց մէկը սպայ. Նաեւ 43 վիրաւոր որոնց երեքը սպայ: Վեց զինուորներ ալ որոնք վիրաւորներուն քով մնացած էին, գերի ինկան.»

Այս գրութեան մէջ ալ Պոէրները յանկարծակի եկան, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ պահպանութիւնը լաւ չի կատարուիր. անոնց պահակները շատ մօտը կը գտնուին մարտիկներուն:

Առուն-տէլի մէջ, ուր կը գտնուի Ֆրէնչ զօրավարին բանակեցը, անցեալ երկուշաբթի, ճակատամարտ մը կատարուեցաւ Պոէրներուն եւ Անգլիացիներուն միջեւ: Պոէրները ետ մղեցին Անգլիացիները: Ֆրէնչ զօրավարը ստիպուեցաւ Ռիմինիի մէջ մնալ: Ինչպէս կը տեսնուի, Անգլիացիներուն դիրքերը ոչ մեծ ինչ բարելաւեցաւ: Ամենայն դէպս Անգլիոյ մէջ ամենայն ինչ կ'ենթադրուի թէ Սըր Ռիտվէրս Պըլլըր ստիպուեցաւ Նաթալ մտնելու համար Լորտ Միթուրի հետ միանալ: Ինչպէս ասիկա ալ ինչ ազդեցութիւն ունենայ Անգլիոյ մէջ՝ ինքնին հասկնալի է: Ամենայն դէպս Անգլիոյ մէջ ամենայն ինչ կ'ենթադրուի թէ Սըր Ռիտվէրս Պըլլըր ստիպուեցաւ Նաթալ մտնելու համար Լորտ Միթուրի հետ միանալ: Ինչպէս ասիկա ալ ինչ ազդեցութիւն ունենայ՝ ինքնին հասկնալի է: Ամենայն դէպս

ՀԱՅԿ. — Ամենայն ոգի գովեսցէ զՏէր։

Ամենայն բարութիւն

Ի Ս. ՂՈՒԿԱՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՍԱԾ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

Ի Ս. Ղուկայ Առաքելոյ ասաց հայրապետացն Հայոց՝ Ամենայն ոգի գովեսցէ զՏէր։ Ամենայն ոգի գովեսցէ զՏէր։ Ամենայն ոգի գովեսցէ զՏէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան այսօր, միջօրէին, Ատլիէի պաշտօնատունը տարաւ Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին որոշման համաձայն պատրաստուած Թագրիրը՝ ի մասին Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան։

—Ռուսիոյ Նիքոլա Կայսեր անուան տօնախմբութեանը առթիւ, Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան և Եէնի-գարուի քարոզիչ Տ. Վահան վ. Յակոբեան այս առաւօտ Ռուսիոյ դեսպանատունը գացին յանուն Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութիւն տալու Ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի։

Ինչպէս յայտնի է, Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը հիւանդ ըլլալով, իր տունը կը մնայ։

—Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ ներկայ գտնուեցաւ Մայր եկեղեցւոյ արարողութեանց և օրուան տօնին վրայ գեղեցիկ քարոզ մը խոսեցաւ, Հայ. Եկեղեցւոյ Առաքելականութիւնը հաստատելով, և Լատինական ու Յունական Եկեղեցիներուն առաքելական յաջորդութեանց բաղդատութիւնը ընելով։ Պատրիարքական քարոզը, պատմական ու աւանդական յիշատակութիւններով հարստացուած, արտասանուեցաւ ժողովրդական պարզ լեզուով մը, տաճարին մէջ հաւաքուած հաւատացեալներու երկսեռ բազմութեան դիւրահասկանալի։ Ամեն. քարոզիչ Սրբազանը, յաւարտ քարոզին, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Հայ. Եկեղեցւոյ անխախտ տեւականութեանը մասին, և ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետէն մինչեւ եկեղեցական յետին պաշտօնեաներուն համար աղօթքներ ըրաւ, որոնց մասնակցեցաւ ժողովուրդը ջերմեռանդ ամէններով։

—Ռշիի առաջն. տեղապահ Տ. Վահրիմ վ. որ Երզրում գացած էր իր պաշտօնապէրն ու յանձնարարագրերը ներկայացնելու կուսակալին, վերադարձեր է իր պաշտօնատեղին՝ Ռշի։

—Տ. Սահակ վ. Բագրեւանդեան ալ որ Երզրումի մէջ հիւանդացած էր և կը դարմանուէր, ապաքինած ըլլալով, ճամբայ ելեր է երթալու համար իր պաշտօնավայրը՝ Լիմ անապատ։

—Երէկ և առջի օրը, Տ. Բարթուղիմէոս արքեպիսկոպոս՝ իր անուան տօնախմբութեանը առթիւ՝ բազմաթիւ եկեղեցականներու և աշխարհականներու շնորհաւորական այցելութիւնները ընդունեց իր բնակարանին մէջ, ի նշան թաչ։ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ գացած էր հիւրամեծար Տ. Մատթէոս վարդապետ։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն Պատրիկ Կիւլպէնկեան (Ատենապետ), Գրիգոր էֆ. Ալեանաքեան և Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան, իրենց հետ ունենալով Ասլանեան Յարութիւն էֆ.ն, ուրբաթ օրը խմբովին Հիւանդանոց այցելելով, հիւրանոցի ու պաշտօնարանի նորակառոյց շէնքին բացման արարողութիւնը կատարեցին ի ձեռն մատրան հոգեւոր հովիւ Տ. Վարդան վարդապետ Բրօխորեանի որ շրջապատուած քահանայական դասէն և դպիրներէ՝ հանդիսաւոր արարողութեամբ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն արեւշատութեան Վեհ. Սուլթանին։ Յետոյ Տ. Վարդան Վ. դրուատելով Ազգին բարերարներուն յիշատակը, թուեց Հոգաբարձութեան ջանքերն ու աշխատութիւնները Հիւանդանոցին վրայ և մասնաւորապէս յիշատակելով Յակոբեան Մխիթարեան էֆ.ն, որու նախաձեռնութեամբ շինուած էր նոյն շէնքը, օրհնեց զամէնքը և հանդէսը փակեց պահպանիչով։

—Շաբաթ օրը Ազգ. Պատրիարքարանը գոց ըլլալուն, վարչական դիւանի տեսուչ Բարթող էֆ. Թէլեան այսօր պիտի ընդունի Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան շնորհաւորութիւնները՝ իր անուան տօնախմբութեանը առթիւ։ Խառն Ժողովի եկեղեցական և աշխարհական անդամները, ուրբաթ իրիկուն, նիստին վերջանալուը պահուն, շնորհաւորեցին բազմամեայ ու արժանաւոր դիւանապետը իր արդիւնաւոր գործունէութեանը համար։ Առեւելիի խմբագրութիւնն ալ իր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ հրապարակաւ՝ գրչի վաղեմի վաստակաւորին որ իր 35 տարուան պաշտօնավարութեանը միջոցին յարգանքի և համարման զգացումներ միայն առաջ բերած է իր շուրջը։

ՀՈՄ ՍՔՈՒԼԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն սկսաւ այն նուագահանդէսը, զոր կազմակերպած էին Հոմ Սքուլի հայ աշակերտուհիները, ի նպաստ գաւառացի որբուհիի մը կրթութեան ձեռնարկին։ Հանդէսը գրեթէ ներքին էր, ու ներկաներուն մեծամասնութիւնը կը կազմէին աշակերտուհիներու ծնողները և ազգականները։ Ներկայ էին դպրոցին աշակերտուհիները, —շքեղաւարտները առանձին խումբ մը կազմելով, — որոնց ամէնքն ալ գրեթէ կը պատկանին «Մեսրոպեան աղջիկներու» խումբին, ինչպէս ցոյց կու տար իրենց ներքին ու մանիչակագոյն ժապաւէններուն հանգոյցը։ Նուագահանդէսին ամէնէն հրապուրիչ մասը եղաւ երգերուն ձայնական երաժշտութիւնը, որուն մասնակցեցան քսան աշակերտուհիներ իրենց մեղուշ ձայներով ուր, սակայն, թաւ ձայներու բացակայութիւնը զգալի պակաս մը կը թողուր համերգներու մէջ։ Դաշնակը, որ սկսնակ ձեռքերու տակ կը դողդողար, եթէ ոչ ամբողջ նուագահանդէսի միջոցին՝ դէթ ընդհատաբար կ'առնուր այնպիսի նրբութիւններ, ուր՝ դողդղացող մատներուն տակ՝ երբեմն ժայռոյ ծիծաղներ դուրս կը փախչէին ստեղնաշարերու մէջէն, որոտումներու պէս թրթռուն պարոյրներէ չրջապատուած։ Օր. Ճէվահիրճեան երկու անգամ ընկերացաւ՝ իր ջութակով՝ դաշնակահարութեան։ Իր առնական կեցուածքը աւելի յատկանշական բան մը ունէր իր մէջ, որ կրնար հանդիսականները պատրանքի մէջ թողուլ ջութակին ընտելացած ըլլալու գաղափարը ներշնչելով։ Օր. Պէրպէրեան՝ համակ սեւեր հագած՝ ամէնէն աւելի տիրող ձայնով իր հետ կը քաշէր կը բերէր իր ընկերուհիները համերգի եղանակաւորման ատեն։ Օր. Գաստիկեան երկու անգամ երգեց օտար լեզուով, ու վերջինին ընդունեց ծաղկեփունջ մը դպրոցի սանուհիներու կողմէ։ Օր. Կոստանեան երկու անգամ ինքզինքը ներկայացուց դաշնակին վրայ, աւելի ճարտար ու աւելի յաջողակ տիրապետումով մը, և ծափերու մէջ խեղդուած ստացաւ իր ծաղկեփունջը։ Նուագահանդէսը իր այս կամ այն գծերուն մէջ գնահատման արժանի էր, մանաւանդ երբ նկատողութեան առնենք անոր ազնիւ նպատակը։ Նուագահանդէսի մասնակցողները հայ օրիորդներ էին ամէնքն ալ, երգերն ալ հայերէն (բաց ի երկուքէն), ինչ որ նորութիւն մը և հրապուրիչ նորութիւն մը կրնար սեպուիլ Հոմ Սքուլի սրահին մէջ գրեթէ ամբողջովին հայ ունկնդիրներու համար, որոնք ցարդ իրենց գեղեցկութիւնը և զարդարանքը ցուցադրել սորված էին հոն։ Հոմ Սքուլի Տնօրէնութիւնը չէր ուզած ստանձնել՝ հակառակ դպրոցի սանուհիներուն թախանձանքին՝ ձրի կրթութիւնը որուհիի մը։ Վարչութեան այս չկամութիւնը չի յուսացուցներ սանուհիները, որոնք մասնակի հանգանակութիւններու կը ձեռնարկեն ու կը սարքեն սոյն նուագահանդէսը ի նպաստ այդ որբուհիին դաստիարակութեան։ Ասիկայ բաւական սիրուն փոխարինութիւն մըն էր մեզի համար, մենք որ ձրի ողորմութիւն տալ չենք սորված։ Այս տեսակէտով, հայ սանուհիներու ձեռնարկը կրնայ երաշխաւորութիւն մը տալ մեզի՝ իրենց սրտի ու հոգիի կրթութեանը մասին։

Այն կանոնաւորութիւնը՝ զոր ունեցան պարահանդէսին ատեն, չկրցինք տեսնել պազարի մէջ, ուր՝ տեղին անձկութիւնը և գնորդներու հրմշտկող հոսանքը կատարեալ խառնակութիւն մը կը ցուցադրէին, բան մը որ անշուշտ վնասեց նպաստի գործին. որովհետեւ շատեր, նոյն իսկ հակառակ իրենց բաղձանքին, բոլորովին պարապ ետ դարձան, առանց բան մը կարենալ գնելու։ * *

ԹՂԹԱԲԵՐ

Ա. ՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Դեկտեմբեր 15ի թերթերէն)

ՄԱՆՃԷՍԹՈՆԹԷՆԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Թայմզ Մոտտէր-Ռիվըրէն դեկտ. 12 թուականով հետեւեալ հեռագիրը հրատարակած է.

Երէկ ճակատամարտ մը կատարուեցաւ Մանչրսթոնթէնի մէջ։ Արեւը ծագելէն առաջ, սկովտիացի լեռնականներու կիսաբաժինը առաջ անցաւ Ուանչոբ զօրավարին հրամանատարութեամբ և 130 մէթրի չափ մօտեցաւ Պոէրներու պատնէշներուն։ Յանկարծ թշնամին սոսկալի կրակ մը սկսաւ տեղացնել կիսաբաժնին վրայ։ Սկովտացի լեռնականները, սուինները անյաջող յարձակում մը փորձելէ ետքը, պարտաւորուեցան նահանջել, իրենց ընկերներէն հարիւրաւոր հոգի թողլով պատերազմի դաշտին վրայ։ Եթէ Պոէրները այնչափ բարձրէն կրակ չընէին, մեր կորուստը աւելի շատ պիտի ըլար։ Երբ առտու եղաւ, սկսանք թնդանօթ արձակել Պոէրներու մարտկոցներուն վրայ և արդիւնքը շատ գոհացուցիչ եղաւ։ Այլ կողմը հեծեալ թնդանօթաձիգները բարձր տեղ մը ելլելով կրակ բրին թշնամին մարտկոցներուն վրայ։ Ճակատամարտին մասնակցեցան անձնապահ զօրագունդերը, Եորքշայրի զօրագունդը և նիզակաւորներու գունդը։ Իններորդ կիսաբաժինը իբրեւ պահեստ սպասեց։ Սկովտացի լեռնականներու կիսաբաժինը ձախ թեւին վրայ կռուեցաւ ուր թնդանօթներու աջակցութեամբ։ Պոէրներու քանի մը թընդանօթներ լռութեան դատապարտուեցան։ Կէս օրէն ետքը լեռնականները նորէն երեսուն մէթրի չափ մօտեցան Պոէրներուն՝ բուռն կրակ մը ընելով։»

ԼՈՐԴ ՄԻԹՈՒԷՆԻ պարտութիւնը մեծ տխրութիւն պատճառած է Լոնտոնի ժողովուրդին, յանկարծակիի բերելով զանոնք, բայց չատ հանդարտ է և հաստատամտութեամբ կը սպասէ ելքին։ Անգլիոյ կառավարութիւնը որոշած է նորէն զինուոր զրկել հարաւային Ափրիկէ։ սակայն շատ դժուար է զինուոր գտնելը, առանց պակսեցնելու գաղթավայրի զինուորներուն թիւը։ Ամբողջ Անգլիոյ մէջ գործօն բանակէն 26 վաշտ միայն մնացած է, առանց հաշուելու չորս հեծելագունդեր և քաղաքապահ զինուորները որոնք զէնքի տակ կոչուած են։ Կ'ըսուի թէ Հնդկաստանէն անգլիական զօրքեր հարաւային Ափրիկէ պիտի զրկուին և թէ Հնդկաստանի փոխարքան չի կասկածիր այդ որոշման։

—Անցեալ երկուշաբթի օրուան ճակատամարտին մէջ Անգլիացիներուն կորուստը ծանուցուածէն շատ աւելի է։ Պատերազմական նախարարութիւնը յայտարարած է թէ միայն սկովտիացի լեռնականներու կիսաբաժինէն 702 հոգի կան մեռած ու վիրաւոր, որոնց 48ը սպայ։ Ասոնց ալ տասը մեռած են։

—Անգլիական լրագիրները պարտութեան լուրերուն վրայ խօսելով, ապագային համար մեծ վստահութիւն կը յայտնեն և կ'ըսեն թէ Անգլիոյ վրած բոլոր պատերազմները ձախողուածներով սկսուած են և թէ ատոնց տուած դասերը ապարդիւն մնացած չեն։ Թայմզ եւ Տէյլի Նիւզ խոստովանելով Լորտ Միթուէնի և Կաթաբրէ զօրավարին պարտութեան ծանրակիր հանգամանքը, կ'առաջարկեն նորէն զինուորներ զրկել հարաւային Ափրիկէ։

—Բարեյուսոյ Գլուխէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն Թայմզի. «Ժամանակ մը ի վեր Լուրէնսօ-Մարքէզ Թրանսվալեան մթերանոց մը և Թրանսվալի գործակատարներուն կեդրոնը եղած է, որոնք ազատօրէն կը հաղորդակցին Եւրոպացիներու և ուրիշ գործակատարներու հետ։ Պատերազմի արգիլուած նիւթերուն և ռազմամթերքներուն ներածումը արգիլելու դժուարութիւնը աւելցած է, վասն զի գործնականապէս անկարելի է այցելել՝ ուսելիք բեռցած ըլլալու երեւոյթին տակ գտնուած նաւերը։ Այս կացութիւնը այնպէս կը նկատուի թէ պատերազմը երկարելու հանգամանք ունի. նաև թէ առեւտրական օտար նաւերուն օգտակար կ'ըլլայ ի վնաս անգլիացի նաւատէրերուն։ Տէլկոան հիմա Պոէրներուն չատ օգտակար է, նոյն իսկ եթէ իրենցը եղած ըլլար։»

ՀԵՌԱԳԻՐ

Ա. ՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 դեկտ.—Կը ծանուցուի թէ անգլ. կառավարութիւնը որոշեր է Վերին Նեղոսի անգլ.բանակէն երեք հազար հոգի զատել՝ զանոնք անմիջապէս Թրանսվալ զրկելու համար։

—Պատերազմական պաշտօնատան մէջ որ և է լուր առնուած չէր այսօր։ Պըլըր զօրավարին կորուստները (որոնց վրայ խօսուած է երէկուան հեռագիրներու բաժնին մէջ) հազար հոգին կ'անցնին, մեռած կամ վիրաւորուած։ Գերիներուն թիւը դեռ հշդիւ յայտնի չէ, բայց 600ի մօտ կը կարծուի։ Սպաննուածներուն և վիրաւորուածներուն մէջ, հարիւրի չափ սպաներ կան։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻԵՆՆԱ.—Զեհերը կը շարունակեն իրենց խափանարար ընթացքը ամէն միջոցներով։ Երէկ, անդամներուն մեծագոյն մասը բացակայ էր պետական պայմանագրութեան յանձնաժողովէն։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Երէկ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ հեծելազօրքերու միջեւ, ի Նաֆիօզի։ Զինուոր մը սպաննուեցաւ։

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան

1.—Օսմ. հանրային Պարտքի վարչութիւնը արձուրդի կը դնէ Ֆօսէի աղերուն ներածումը Արաբ. Բումէլիի և Պուլկարիոյ մէջ և անոնց վաճառման իրաւունքը յանձնառութեանց տեսրին արամադրութեան համաձայն. յանձնառութեանց այդ տեսրը կը գտնուի վարչութեան կեդրոնատեղին (աղի ճիւղը)։

2.—Առաջարկութիւնները պէտք է ներկայացուին տպագիր թուղթերու վրայ զրոս կարելի է հայթայթել վարչութեան կեդրոնէն, և ուղղուին Ընդհ. Տնօրինութեան՝ ներկայ Աղդին թուականէն սկսեալ 30 օրուան պայմանաժամի մը մէջ, այսինքն 15|27 դեկտ. 1889, որուն յաջորդ օրը քննութեան պիտի առնուին։

3.—Ամէն առաջարկի հետ պէտք է գտնուի՝ յանձնառութեանց տեսրին մէջ նշանակուած երաշխաւորութեան գումարին ստացագիրը։ Այն առաջարկները որոնք այդ ստացագրէն զուրկ ըլլան նկատողութեան չպիտի առնուին։

4.—Առաջարկները միահղոյն պիտի ըլլան, բայց անջատ գիներով՝ այն ամէն մէկ ճամբաներուն համար որոնցմէ պիտի կատարուի աղին ներածումը ի Պուլկարիա և Արև. Բումէլի։ Նուազագոյն գիները որոնցմէ վար ո'ր և է առաջարկ չպիտի կրնայ ըլլալ, հետեւեալներն են.

Ա.—60 դրչ. ոսկեդրամ՝ Տէտի Աղամի ճամբով հայթայթուելիք աղին համար։

Բ.—40 դրչ. ոսկեդրամ՝ Սև ծովի նաւահանգիստներուն և Դանուբի ճամբով ղրկուելիքներուն համար։

Այս գիները որոշուած են խառն աղերու իւրաքանչիւր 1000 քիլոյին համար, առանց որ և է փոխադրութեան ծախքի յանձնելի ի Ֆօսէ։

5.—Ամէնէն գործողութիւնները պիտի չարունակուին վարչութեան կեդրոնատեղին, դեկտ. 16 28ին, կէս օրէն յետոյ Թրքական ժամ 9էն 11։ Այն ատեն 46 ժամու պայմանաժամ մը պիտի տրուի առնուազն 100ին 3 յաջեալու մը համար։

6.—Այդ պայմանաժամին լրանալէն ետքը, դեկտ. 18|30 շաբաթ օրը, ժամ 9ին, ամէնէն պիտի վերսկսի վերջնապէս փակուելու համար ժամ 11ին, ամէնէն բարձր գին նուիրողին թողուելով։

7.—Եթէ, ամէնէն փակուած պահուն, ո'չ մէկ առաջարկ հաւասարած չէ 4էդ յօդուածին մէջ յիշուած նուազագոյն գիներուն, ամբողջը չեղեալ պիտի նկատուի և վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ՝ իր չափերուն համապատասխան ընթացք մը բռնելու իրաւունքը, նոր ամբողջի ձեռնարկելով և կամ ընտրելով ուրիշ եղանակ մը Ֆոսէի աղին արտածման ու վաճառման համար Արեւելեան Բումէլիի մէջ և Պուլկարիա։

8.—Ամէն անձ որ կը փափագի մասնակցիլ նուազագոյնին, կրնայ տեղեկանալ յանձնառութեանց տեսրին պարունակութեանը, ամէն օր ժամը 8էն 10, վարչութեան կեդրոնատեղին, Պոլիս, ինչպէս որ յիշուած է Ա. յօդուածին մէջ։

6—12 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՄԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	32½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	00
Ամէնէն վար գին	»	24	32
Բումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	128	50
Ամէնէն բարձր գին	»	124	37
Ամէնէն վար գին	»	121	50

ԲԱՑՕՒՄ 6 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ծ.	24	34
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124	37
Օսմանիէ		411	-
Ռէժի		288	
Օսմ. Պանքա		13	10
Քէչէի ծէնէրալ ՕԱՅ.		2	34
Երկրագործական Պանքա		—	—
Յօս. ՕԱՅ. Շանժ է Վայէօռ	Ա. Ո.	3	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	44
Թրամուէյ բաժնեթ.		105	—
» Ծուխանես		21	—
» պարտաթ.	Ֆր.	495	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	—	—
Քարտէտ Ե. Պոլսու	»	479	—
Թրանսվալ	»	53	75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	57	32
Անգլիական սօսի	»	110	25
Բոլ էմբէրիալ	»	83	20
Քրիմլց	»	54	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճայիք	»	94	30
Բուլպի Ռոպաղրամ	Օ. Ո.	8	55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	110	30
Բարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	22	96
Էէրլին անտոկոս չէք	Մարք	—	-
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 16 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	80
) զոց.	»	22	80
» » » Բ.	»	16	90
» » » Գ.	»	15	75
Օսմանիէ	»	411	—
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	128	50
Օսմ. Ռէժի	»	288	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	561	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	99	75
Քէչէի Լիոնէ	»	1000	
Պանք տը Բարի	»		
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	—	—
Իտալական Ռանթ	»	93	90
Պարնիական արտաքին	»	67	05
Թրանսվալ	»	51	-
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	320
Դրամագլուխ	»	63	—

ՖԵՐԼԻՆ, 16 Դեկտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Բումէլիի երկաթուղի	»	120	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Քոնս. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	10	265

ՎԻԵՆՆԱ, 16 Դեկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	54	20
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Բումէլիի երկաթուղի	»	61	20
Օ. Ա. Ռէժի	»	132	—

Պ. ՀՕԿ, առաջնակարգ դեղագործ ԲԱՐԻԶԻ, կը ծանուցանէ բոլոր դեղագործներուն և հասարակութեան թէ ՄՕՐԻՒ ՁԻԱՆ ԻՒՂԸ զոր ինք կը պատրաստէ, պէտք է ծախուի եռանկիւն սրուակներով, իրր ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԻՏԱԿ ունենալով ՍՐՈՒԱԿԻ ԱՅԴ ՁԵՒԸ՝ զոր դատարանները արտօնած են իրեն՝ ներկայացնել այէն երկրի մէջ. ԿԸ ԾԱՑՏԱՐԱՐԷ թէ այդ տեսակ եռանկիւն սրուակներով ծախուածուիլ ո՛ և է իւղ իր ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԻՏԱԿԻՆ մէկ կեղծը պիտի ըլլայ, և բոլոր անոնք որ այս տեսակ բան մը ընեն պիտի ենթարկուին այն պատիժներուն՝ որոնք սահմանուած են ԿԵՂԾՈՂՆԵՐՈՒՆ համար։ 4—6

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ոդ երեսը

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

5 Դեկտեմբեր 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 759.
Չերմաչափ 10.

Օդը ամպոտ։
Կէս օր. — ժամը 7.21։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Չերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	10
Սեւաստիա	—	9
Իզմիր	—	11
Հալեպ	—	—
Էնկիւրի	—	—
Պրուսա	—	10
Արքանկել	17	—
Բէգեռսպուրգ	0	—
Մոսկուա	13	—
Բարիզ	6	—
Վիեննա	5	—
Օսէսա	1	—
Սոֆիա	2	—
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Գիլիայի մէջ.—Հանդարտ։

ԻԻՆԷՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԸՊԵՏՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Բայսէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մ. Հրոռ էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թաշտապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դէմ

Լոյս տեսաւ
ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ
ԶՈՐԲՈՐԴ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌՈՂՋԻՆ ԳԻՐՔԸ
456 երես, 16 պատկերով եւ 2 քարտեզով
Երկու գիրքի բաժանորդագրին է 10 ֆրանք, մէկ գիրքին 5 ֆրանք։
Հասցէն՝ E. Lalayantz (Caucase) Séminaire Nersissian. 2—3

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. մաքսային 5 առ 100 տոկոսաբեր պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 15 կտրոնները (որոնց պայմանաժամը լրացած է 1894 յունուարին եթէ գանձուելու համար ներկայացուած չեն) մինչեւ յառաջիկայ դեկտեմբերի վերջը, պիտի չենուին։

Կ. Պոլիս, 9 դեկտ. 1899 5—8

ՍԿԱՐԻՊ ՄՕՍԻՊԻ ՀԱՅԱՆ ՍԵՌԱԶԱ 1888
Երլտրզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայր Մգող եւ Գուռն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զիրքովս կարող չեմ փոքրիկ ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փոքրերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտոն յանձնեցի փոքրել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խառնելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուսկած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատասխանութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ե. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓՈՇԵՆ
Բժիշկ Վեր. Սուլթանեան

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (96)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊՔ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Դ. ՄԱՍ

Բ

ԺՕԼԻ ԿԷՕԼ ԵՒ «ՎԱՐՊԵՏ»ԸՆ

—Լաւ, վերջը...

—Ես ալ ձեզի հնազանդած ըլլալու համար զայն հանեցի վանքէն և յանձնեցի վերջին աստիճան պատուաւոր երիտասարդի մը։

—Բայց ինչո՞ւ։

—Որպէս զի պաշտպանէ զայն և իր օրինաւոր կինը ընէ։

—Ի՞նչ է այդ երիտասարդին անունը։

—Պ. Ժաք տը Համէլ։

—Այն երիտասարդ սպան՝ որ ինծի օգնեց Ռօշչուար փողոցին մէջ, անանկ չէ՞։

—Այո՛։

—Բայց անբա՛ն անասուն. գիտցիր որ ես Օր. Պէրթ Մէյլանի հետ ամուսնանալու համար Ֆրանսա վերադարձայ։

—Բայց շնորհ ըրէք, վարպետ, ի՞նչ պիտի ընէիք եթէ երբեք իմ տեղս ըլլայիք։

—Ապուշ...

—Ոչ՛, ոչ՛, զիս մտիկ ըրէք առանց բարկանալու։ Զձեզ մեռած կը կարծէի։ Բայց ձեր մահուրէն ետքը, նոյն իսկ հանգստութիւնս և ապահովութիւնս վըտանգելը աչքս առնելով որոշեցի գործադրել այն ծրագիրը՝ զոր ինծի պարզեցիք Լոնտոնի մէջ և զոր կտակ մը կը նկատէի ձեր կողմէն։ Հարկաւ չպիտի ուզէիք որ ոստիկանութեան միջամտութիւնը խնդրէի և զայն մոցնէի մեր գործերուն մէջ։

—Ապահովաբար ոչ։

—Ատանկ բան մը ոչ ադէկ արարք մը պիտի ըլլար ոչ ալ ապահով գործ մը. ու մանաւանդ հիմուղին պիտի հակառակէր մեր աւանդութիւններուն։

—Կ'ընդունիմ որ ատանկ է։

—Ուրեմն ես ալ առանց ոստիկաններու օգնութեան գործեցի։ Գիտէի որ Օր. Պէրթ Մէյլան այնչա՛փ դժբաղդ էր վանքին մէջ որչափ թերեւս չպիտի ըլլար զգաստարանի մը մէջ։ Բայց ես ա՛լ աւելի սոսկալի է բան մը իմացած էի։

—Ի՞նչ։

—Լալուէթ, տիւ Ռաժօ և Լա Պէլէթ՝ օգնութեամբ տեսակ մը սադայէլի՝ որ տոքթ. Կուռնկլ-Մաուն անունը կը կրէ, մտածած էին վերջնականապէս անհետացնել Օր. Մէյլանը որուն յայտնութիւններէն կը վախնային շարունակ։

—Ամ՛ս անպիտանները... պիտի հատուցանեն ինծի ատոնց ամէնն ալ։

—Ինչ որ ալ ըլլար, պէտք էր Օր. Պէրթը ազատել անոնց ձեռքէն... առանց անչուշտ ոստիկանութեան օգնութիւնը խնդրելու։ Արդ, մինչեւ այն ատեն ես չատ ապահով աղբիւրէ մը լսած էի թէ Պ. Ժաք տը Համէլ խենթի պէս կը սիրէր Օր. Պէրթ Մէյլանը։

—Խենթի պէս կը սիրէր՝...

—Այո՛։

—Ուրեմ՞ խմացած էիր։

—Վարպետ, Պ. տը Համէլի սէրը այն աստիճան զօրաւոր էր որ բնաւ չէր ծածկէր զայն։ Զէր ծածկած նաև իմ մէկ ազգակ ընկերուհիս՝ որ իր սիրուհին էր միւնոյն ատեն։

—Բայց ուր՞ տեսած էր զայն։

—Նալվուարի Պ. մաքիզին տունը։

—Իրաւ է. շարունակէ։

—Այդ պատճառաւ ես մտածեցի իմ՛քներենս թէ իմ մեռած վարպետիս կամքը գործադրելու լաւագոյն եղանակն էր օգնել Պ. տը Համէլի՝ որպէս զի յաջողի ամուսնանալ Օր. Պէրթ Մէյլանի հետ։ Երիտասարդը չատ սիրուն է ու մանաւանդ չատ ալ չնորհքով։ Օրիորդը անշուշտ չատ երջանիկ պիտի ըլլար անոր հետ կենակցելով։ Դէ՞ջ մտածեցի, գէ՞ջ գործեցի...

—Շարունակէ։

—Առաջարկեցի Պ. տը Համէլի որ պարզապէս երթայ գտնէ Սէն-Ժէռմէնի վանքին մայրապետը և Պէրթի ձեռքը խնդրէ անկէ։

—«Եւ սակայն, իր երթալէն առաջ արդէն օրիորդ Մէյլան մեկնած էր վանքէն։

—Վանքէն մեկնա՞ծ...։

—Այսինքն, կերպով մը, որուն ինչ ըլլալը չեմ գիտեր տակաւին, Լալուէթ, տիւ Ռաժօ և Լա Պէլէթ յաջողեր էին զայն առեւանգել։

—Եւ ուրկէ՞ կրցար զայն գտնել։

—Անմիջապէս տոքթէօռին վրայ կասկածեցայ, մեւեանոյն ատեն մտածելով թէ օրիորդը պահելու համար հարկաւ նախընտրած պիտի ըլլար իր երկու բնակարաններէն ան՝ զոր իրր աշխատանոց կը գործածէր և որ է՝ ապահովը է։ Այսինքն իտալական պղոտային վրայ գտնուող տունը։

—Գացի՞ր հոն։

—Այո, և Պ. տը Համէլի հետ։ Եւ երբ հոն հասանք...

—Ի՞նչ ըրիք որ։

—Կոտրեցինք դուռը։

—Վե՞ր ելը...

—Վերջը՝ օրիորդ Պէրթ Մէյլանը կիսամերկ վիճակի մը մէջ գտանք տոքթէօռին բազուկներուն մէջ։

—Առաջարկեցի Պ. տը Համէլի

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց

Աշխարհիս Է՛ն հարուստ և Է՛ն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիատի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն

Միայն 20 տարեվճարով

Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի

(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց թարիֆի համաձայն տարեվճարն է ֆր.		4140
Էքիթապլ ընկերութեան » » »	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Էքիթապլի	ֆր.	732
20 տարուանմէջ » » »	»	14640
100ին 5էն բաղադրեալ տոկոսով	»	25414

Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը

Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ 489

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՆՈՒԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27,000,000
Պահեստի դրամ	»	52,002,500
Տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքվա 37 Ապահովագրութեանց Տիւղեր ՀՐԴՆԷ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒԱԶԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԲՐԿԱՆՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765.333 ֆր
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164.172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԱՒՐՄԻՆԻՉ

Ընդ.-Գլխաւոր Տնօրէն (Տէր Պէյ Մուսատան) Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՖՕՐ ԲԼՈՒԹԻՆ

ՔԻՆԻՆԻՆ ՀՆԱՐԻՋ

ԲԵԼԼԻԷԻ ՔԻՆԻՆԻՆ ԿԱԲՈՒԹԻԼՆԵՐԸ

QUININE de PELLETIER

Բոլոր բժիշկներուն կողմէ ընդունուած իր ազդեցութեան համար ընդդէմ գլխացաւերու, ջղացաւերու, տենդերու, կաթուածի, յոդացաւի, մաքմեոյ տկարութեան։ Մեծապէս ազդեցիկ են ընդդէմ ինֆլուէնցայի, դիւրի, հարբուխի, ցրտաւութեան։ Մէկ քարտիւն աւելի ազդու քան դատաթ մը քինինին։

10 20 և 100նոց սրուակներ։ Իւրաքանչիւր սրուակ կը կրէ անունը սեւ տպուած . . . . PELLETIER

Կեդրոնատեղի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, 8 և ղլխաւոր դեղարաններէն A.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ճանի էյնիկլոպա էյոյ յոյլը, ինչ Զէրտոգեանց գլուխ)

Կառարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատասակի ցաւած ակռաներն ոչ ոնդոն կը լեցնեն. յատկապէս և ճարտար ֆիրմաներու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յոր և նման բնականի, գնոյն ինքատրութիւն ըստ պոյսի, ծամելու համար, և ապա պատանոնի նրաշիրաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կառարկապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թրմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքսամներու միջոցաւ, ասոնց գոսա տուամանութիւն.

Ք. Գ. Ցնանները կերակի օրերն ալ, (Գնա- ֆ- ։) ինչպէս նաև ամեն օր, (Գնա- ֆ- գնա) հիւանդ կընդունին Բերայի դարձատեղին։

Գատարդելոյք կրնան դիմել իրենց բնակարանն, Բի- 1 Թէ՝ Սի էտոյ։

ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՅԻՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար
147 միլիոն.	230 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռեմոլֆ Հաֆեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հաֆեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրոքէշ մ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնֆէն
Ժան սը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Բռմխէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՌ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԵԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն կամուրջ ժ. Վ.	Կամուրջէն Սկիւտար ժ. Վ.	Սկիւտարէն Գէշիկթաշ ժ. Վ.	Գէշիկթաշէն Սկիւտար ժ. Վ.
— —	— —		
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
2 —	2 50	1 50	2 —
2 45	3 25 Իսկ. Գուզկ.	2 35	2 45 Գուզկ.
3 30	3 50	3 50	4 —
4 —	4 30 Իսկ. Գուզկ.	5 —	5 10
4 40	5 30	5 45	6 27
5 20	6 15 Գէշիկթաշ	6 30	7 —
5 45 Գէշիկթաշ	6 50 »	7 15	7 50
6 30 »	7 40 »	8 20	8 35
7 15 »	8 25	8 50	9 —
8 —	9 —	10 — Գապթ. Գէշկ.	10 15
8 45 Գէշիկթաշ	9 40	10 40 » »	10 50
9 30	10 10 Գուզկ.	11 40	11 50
10 10 Գէշիկ. Գապթ.	10 40 »	12 5	12 10
10 30 Գուզկունմուք	11 —		
10 55 »	11 25 Գուզկ.		
11 15	11 45		
12 —	12 5		

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆՍԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն Յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բելթիէ փողոց (Պուլվար մէ դ'Իտալիէն անկիւնը)։ Ընկերութեան չէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն աւելի մարդաբար փոխադրուած են Նուդ-Տամ մէ Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատասխան գումարն է Մէկ Միլիարտ Քառասուն Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը գտնի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիարտ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի հահրն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կրթական Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերի Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ապահովագրեալ չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իրրեւ հասութաբերը գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եռամսեայ ուշացումով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. ՈՒ, ՀՈՒԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
ՔՆՆԻՉ-ԳԱՌՈՒԻՐԱԿ
Ա. ՋՈՒՀԱՆՅԱՆ

Վայվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

QUINA LAROCHE

Նիհար, ժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատն ու քինինն է։ Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժեղցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ։ ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է ֆրանսական կառավարութենէն։ Քինա Լարոշ կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը (10 սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմրնս Ցակորեան խան. Վայվոտա փողոց Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Եկկերութեան կեդրոնատեղին Կա Ուլիմ Եէնի խան, Քարաքէյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հակառակը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօխ Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն սխորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն հաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը սոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԹՅՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԲԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱԲԲՈՒԻԼԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախսուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանատէր Ֆ. Գոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ՀՈՒԱՆԱՆ ԿԱՊԳԻՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Ընդ.-Գլխ. Գալաթա. և Օսմանիէ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գոզ	1011	Մալմ	724
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Գրօսնօ	1695	Մարէնկօ	2273
Անտէլօ	1541	Գորսօ	895	Լիբր	775	Մարգելլօ	3709
Արիսսգօ	2377	Ֆիտօ	4311	Լիտալկօ	1591	Մէրսաս	3557
Գասանս	1822	Ֆօմինս	927	Լինտու	3726	Միլօ	1057
Գօրտոնկս	1264	Ֆուրօ	2583	Հօրացիս	3800	Մոնդէպէլլս	1735
Գրանս	1076	Ֆրանս	1713	Հուտարէ	596	Մուրիլլս	2419
Գրիլս	341	Ֆինտա	504	Թակէ	2354	Նէլս	1088
Գրֆֆալս	4431	Ֆարս	2484	Թասսօ	5540	Օֆրս	4100
Դէլրս	1671	Ֆիտերաս	1520	Ֆրէնս	1086	Սնոմարկս	4028
Գալիբաս	1837	Ֆրասս	1481	Ֆրէսս	1058	Տրամնաս	1535
Դամէս	1364	Ֆնտս	254	Ֆրարինս	2307	Ֆաղէրմս	1837
Դաղս	1094	Հինլասս	1838	Ֆրէնս	1790	Բէրս	510
Զիբակս	2729	Հրամինկս	349	Լէս	1098	Հեսլեր	2229
Միսէրս	1834	Հրանդիսցս	4582	Լիբանս	2272	Տինս	1863
Գիլս	2697	Հաբիլս	3060	Լիվօրնս	1643	Բալլս	1618
Գոլորատս	4235	Վիրանս	1248	Լոնէնգս	3181	Բարս	1789

Բօնկս շրջենաւը, նաւապետ Ճանսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Բիւշիւք Մէյլէթ խան, Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Դեկտ. 19ին Անադոլի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Դեկտ. 20ին Անադոլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2.կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գ. 7 19 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դ. 8 20 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Գէրուզ եւ Քիոս)։
Եշ. 9 21 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 9 21 Հնէպոլու, Սինօպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ո.բ. 10 22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամ. Գրեյ [illegible] Լիվրբուլ և Ամերիկա [illegible]

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ումբրիա	7718	Գասնիա	4581
Իվերնիա	7718	Սամարիա	3574
Մէրվիա	7391	Մարաթոն	3409
Ալբանիա	7268	Աղիաս	2395
Բասնիա	5587	Սարակոսա	2165
Սէֆալոնիա	5547	Բարիֆա	2285
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Մէքքա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէքսը	3148	Մարգարէ	1855
Թէսալ	1876	Թամանիա	1395
Շէրպուրկ	1644	Լաբրատոր	13980
Դալմատիա	4845		

Շէրպուրը շոգենաւը, նաւապետ Քարպինս, ընդհ. վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի դէպի դեկտ. 24 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ՋՈՒԼԻ և ՍԻՍԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Բարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Գլասգայ, Մէքլինբուրկ և Սան Մարկ Ֆիլիպ [illegible]

Անուանք	Թօնս	Անուանք	
Բասնէս	3000	Թիւս	2500
Անպէս	3000	Նէրթիա	2400
Թէլպը	3000	Սաբրինա	2250
Գեանտբուա	3000	Թէրա	2250
Ֆարա	3000	Թիֆենս	2000
Սամանլի	3000	Գասբրն	1500
Գարֆիլտ	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուզբեկ խան
ՁԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ձէյմս Սգրիգ Լիվրբուլ

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսուներորդ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

Արտօնատէր ՁԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ